

Ενδεικτικά θέματα (με ενδεικτικές λύσεις / απαντήσεις) για τη δοκιμασία / τεστ εισαγωγής από τα Δημοτικά στα Πρότυπα Πειραματικά Γυμνάσια
Ενδεικτικά Θέματα Κατανόησης Κειμένων Ελληνικής Γλώσσας

ΘΕΜΑ 6

ΑΣΦΑΛΗΣ ΧΡΗΣΗ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ

www.cybercrimeunit.gr

Το διαδίκτυο είναι ένας καταπληκτικός κόσμος μάθησης, επικοινωνίας και διασκέδασης. Είναι όμως και ένας κόσμος ανοιχτός σε όλους, καλούς και κακούς! Με μερικά απλά τρικ λοιπόν, όλοι εμείς μπορούμε να απολαμβάνουμε τα πολλά οφέλη του διαδικτύου με ασφάλεια και να αποφεύγουμε τους πιθανούς κινδύνους.

Σας καλούμε να τα διαβάσετε με προσοχή!

- Δεν αποκαλύπτω ποτέ προσωπικές μου πληροφορίες στο διαδίκτυο, όπως το πραγματικό μου όνομα, τη διεύθυνση της κατοικίας μου, το όνομα του σχολείου μου, το τηλέφωνό μου ή τη φωτογραφία μου, ούτε καν σε ανθρώπους που γνωρίζω στον πραγματικό κόσμο. Αντίστοιχα, δε ζητώ από άλλους να αποκαλύψουν προσωπικές τους πληροφορίες .
- Ενημερώνω τους γονείς ή τους δασκάλους μου στην περίπτωση που διαβάσω στο διαδίκτυο κάτι που με ενοχλεί ή που με κάνει να νιώθω άβολα, δίχως να διστάσω.
- Δεν εμπιστεύομαι ποτέ τα άτομα τα οποία γνωρίζω μόνο μέσα από το διαδίκτυο. Μπορεί στην πραγματικότητα να μην είναι αυτοί που λένε ότι είναι.
- Δεν αντιγράφω έτσι απλώς κείμενα από υλικό του διαδικτύου για τις εργασίες μου, γιατί είναι σαν να κλέβω.
- Διασταυρώνω πάντα το υλικό που βρίσκω στο διαδίκτυο με άλλες πηγές, όπως βιβλία, εφημερίδες και περιοδικά. Ρωτώ επίσης τους δασκάλους και τους γονείς μου.
- Ο χρόνος που μένω στον υπολογιστή και το διαδίκτυο δεν πρέπει να μου στερεί ούτε ένα λεπτό από τους φίλους μου, το παιχνίδι μου, τα χόμπι μου, το διάβασμά μου και τον ύπνο μου.
- Μπορώ να διασκεδάζω στον εικονικό κόσμο του διαδικτύου, αλλά πάντα αναγνωρίζω ότι διαφέρει από τον πραγματικό κόσμο.

*Ελληνικό Κέντρο Ασφαλούς Διαδικτύου, Ασφαλής χρήση του Διαδικτύου: Συνοπτικός οδηγός για τους μαθητές, εκδ. Safer Internet Hellas, Αθήνα, 2010 (διασκευή)
Βερόνικα Σαμαρά & Γεώργιος Κορμάς, Η φάρμα του διαδικτύου, Αθήνα, 2011*

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

1. Βάλτε Σ στο τέλος κάθε σωστής πρότασης και Λ στο τέλος κάθε λανθασμένης σύμφωνα με το κείμενο.

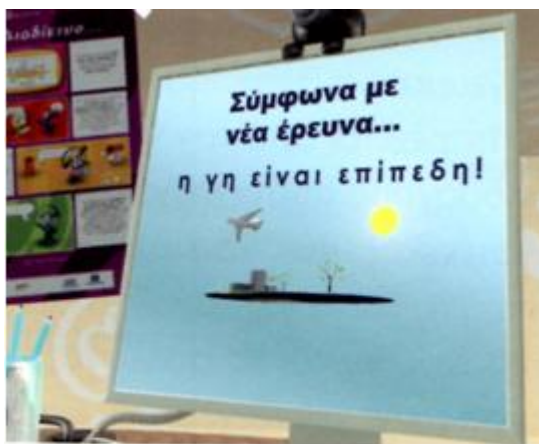
Εμπιστευόμαστε το συνομιλητή μας στο διαδίκτυο, αν μας στείλει τη φωτογραφία του.

Είμαστε σίγουροι ότι μια πληροφορία που βρήκαμε στο διαδίκτυο είναι αξιόπιστη μόνο όταν την έχουμε διασταυρώσει με άλλες πηγές.

Όταν είμαστε στο διαδίκτυο, αποκαλύπτουμε προσωπικές μας πληροφορίες μόνο στους φίλους που γνωρίζουμε στον πραγματικό κόσμο.

Οι πληροφορίες που βρίσκονται στο διαδίκτυο είναι στη διάθεση όλων και γι' αυτό μπορούμε να τις χρησιμοποιούμε χωρίς περιορισμό.

2. Είναι όλα όσα βρίσκονται στο διαδίκτυο πάντα αληθινά; Γράψτε την απάντησή σας και δικαιολογήστε τη.

http://blogs.sch.gr/mtsigka/files/2012/03/Saferinternet_gr_Edu_Book1_lowRes.pdf

---

---

3. Δώστε οδηγίες σχετικά με το τι πρέπει ή δεν πρέπει να κάνουμε, όταν είμαστε στο διαδίκτυο. Ξαναγράψτε τις προτάσεις σύμφωνα με το παράδειγμα.

Ρωτώ τους γονείς μου σχετικά με οτιδήποτε με κάνει να νιώθω άβολα, όταν είμαι στο διαδίκτυο.

→ *Ρώτα τους γονείς σου σχετικά με οτιδήποτε σε κάνει να νιώθεις άβολα, όταν είσαι στο διαδίκτυο.*

Δεν αντιγράφω κείμενα από το διαδίκτυο για τις εργασίες μου, γιατί είναι σαν να κλέβω.

→

Κάνω τακτικά διαλείμματα όταν είμαι στον υπολογιστή, για να ξεκουράζονται τα μάτια μου.

→

---

4. Αντικαταστήστε τους υπογραμμισμένους συνδέσμους με άλλους χωρίς να αλλάξει το νόημα των προτάσεων.

Δεν αποκαλύπτω ποτέ προσωπικές λεπτομέρειες στο διαδίκτυο, γιατί ποτέ δεν ξέρω πού μπορούν να καταλήξουν.

Δεν αποκαλύπτω ποτέ προσωπικές λεπτομέρειες στο διαδίκτυο, _____ ποτέ δεν ξέρω πού μπορούν να καταλήξουν.

Οι γονείς ανησυχούν μήπως εξαπατηθούν τα παιδιά τους από κάποιον άγνωστο που έχουν γνωρίσει στο διαδίκτυο.

Οι γονείς ανησυχούν _____ εξαπατηθούν τα παιδιά τους από κάποιον άγνωστο που έχουν γνωρίσει στο διαδίκτυο.

5. Στο κείμενο διαβάζουμε: «Το διαδίκτυο είναι ένας κόσμος μάθησης, επικοινωνίας και διασκέδασης». Στην εικόνα όμως φαίνεται ότι κρύβει και κινδύνους. Φτιάξτε μία λίστα με τους κινδύνους που μπορεί να αντιμετωπίσει ένα παιδί όταν χρησιμοποιεί το διαδίκτυο. Αυτή η λίστα θα αναρτηθεί στον πίνακα ανακοινώσεων του σχολείου σας για να ενημερωθούν οι συμμαθητές σας.

http://blogs.sch.gr/spetsiotou/files/2011/01/kids_internet.jpg

---

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

2. Βάλτε Σ στο τέλος κάθε σωστής πρότασης και Λ στο τέλος κάθε λανθασμένης σύμφωνα με το κείμενο.

Εμπιστευόμαστε το συνομιλητή μας στο διαδίκτυο, αν μας στείλει τη φωτογραφία του.

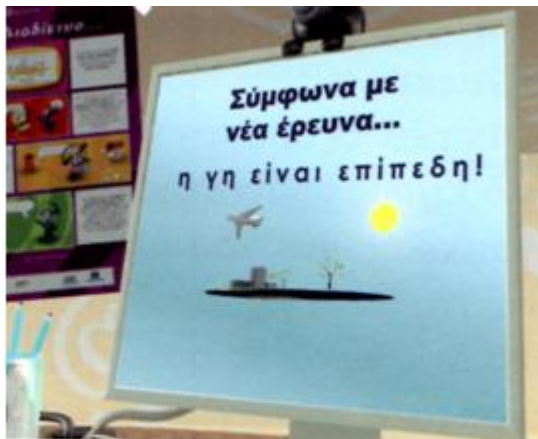
Είμαστε σίγουροι ότι μια πληροφορία που βρήκαμε στο διαδίκτυο είναι αξιόπιστη μόνο όταν την έχουμε διασταυρώσει με άλλες πηγές.

Όταν είμαστε στο διαδίκτυο, αποκαλύπτουμε προσωπικές μας πληροφορίες μόνο στους φίλους που γνωρίζουμε στον πραγματικό κόσμο.

Οι πληροφορίες που βρίσκονται στο διαδίκτυο είναι στη διάθεση όλων και γι' αυτό μπορούμε να τις χρησιμοποιούμε χωρίς περιορισμό.

Λ
Σ
Λ
Λ

2. Το διαδίκτυο είναι μια πολύ καλή πηγή πληροφοριών. Είναι όμως όλα όσα βρίσκονται στο διαδίκτυο πάντα αληθινά; Γράψτε την απάντησή σας και δικαιολογήστε την.

http://blogs.sch.gr/mtsigka/files/2012/03/Saferinternet_gr_Edu_Book1_lowRes.pdf

Δεν είναι πάντα αληθινά όλα όσα βρίσκονται στο διαδίκτυο, επειδή ο καθένας έχει τη δυνατότητα να δημοσιεύσει πληροφορίες (κείμενα, εικόνες) χωρίς να είναι επιστήμονας ή ειδικός. Κάποιες από αυτές τις πληροφορίες μπορεί να είναι λανθασμένες, παραπλανητικές, συκοφαντικές, ακατάλληλες για ανηλίκους ή και προσβλητικές.

3. Δώστε οδηγίες σχετικά με το τι πρέπει ή δεν πρέπει να κάνουμε, όταν είμαστε στο διαδίκτυο. Ξαναγράψτε τις προτάσεις σύμφωνα με το παράδειγμα.

Ρωτώ τους γονείς μου σχετικά με οτιδήποτε με κάνει να νιώθω άβολα, όταν είμαι στο διαδίκτυο.

→ *Ρώτα τους γονείς σου σχετικά με οτιδήποτε σε κάνει να νιώθεις άβολα, όταν είσαι στο διαδίκτυο.*

Δεν αντιγράφω κείμενα από το διαδίκτυο για τις εργασίες μου, γιατί είναι σαν να κλέβω.

→ Μην αντιγράφεις κείμενα από το διαδίκτυο για τις εργασίες σου, γιατί είναι σαν να κλέβεις.

Κάνω τακτικά διαλείμματα όταν είμαι στον υπολογιστή, για να ξεκουράζονται τα μάτια μου.

→ Κάνε τακτικά διαλείμματα όταν είσαι στον υπολογιστή, για να ξεκουράζονται τα μάτια σου.

4. Αντικαταστήστε τους υπογραμμισμένους συνδέσμους με άλλους χωρίς να αλλάξει το νόημα των προτάσεων.

Δεν αποκαλύπτω ποτέ προσωπικές λεπτομέρειες στο διαδίκτυο, γιατί ποτέ δεν ξέρω πού μπορούν να καταλήξουν.

Δεν αποκαλύπτω ποτέ προσωπικές λεπτομέρειες στο διαδίκτυο, επειδή ποτέ δεν ξέρω πού μπορούν να καταλήξουν.

Οι γονείς ανησυχούν μήπως εξαπατηθούν τα παιδιά τους από κάποιον άγνωστο που έχουν γνωρίσει στο διαδίκτυο.

Οι γονείς ανησυχούν μην εξαπατηθούν τα παιδιά τους από κάποιον άγνωστο που έχουν γνωρίσει στο διαδίκτυο.

http://blogs.sch.gr/spetsiotou/files/2011/01/kids_internet.jpg

5. Στο κείμενο διαβάζουμε: «Το διαδίκτυο είναι ένας κόσμος μάθησης, επικοινωνίας και διασκέδασης». Στην εικόνα όμως φαίνεται ότι κρύβει και κινδύνους. Γράψτε μία λίστα με τους κινδύνους που μπορεί να αντιμετωπίσει ένα παιδί όταν χρησιμοποιεί το διαδίκτυο. Αυτή η λίστα θα αναρτηθεί στον πίνακα ανακοινώσεων του σχολείου σας για να ενημερωθούν οι συμμαθητές σας.

Οι μαθητές θα μπορούσαν να αναφερθούν σε μερικούς από τους παρακάτω κινδύνους:

- Ακατάλληλο περιεχόμενο σε ιστοσελίδες ή διαδικτυακά παιχνίδια
- Ανεπιθύμητα μηνύματα στο ηλεκτρονικό ταχυδρομείο
- Υπερβολική χρήση που οδηγεί σε απομάκρυνση από τον πραγματικό κόσμο και σε κάποιες περιπτώσεις σε εθισμό
- Έκθεση σε εκφοβιστικές συμπεριφορές από άτομα ή ομάδες
- Επίσκεψη σε ιστοσελίδες που παρακινούν σε επιβλαβείς συμπεριφορές
- Κακόβουλη χρήση προσωπικών πληροφοριών που έχουν κοινοποιηθεί στο διαδίκτυο
- Παραπληροφόρηση από ιστοσελίδες που περιέχουν αναληθείς, ψευδείς, ελλιπείς πληροφορίες
- Κίνδυνοι για τη σωματική και ψυχική υγεία από την πολύωρη χρήση

Από τους μαθητές αναμένεται να δημιουργήσουν μία λίστα με βάση το σημασιολογικό κριτήριο που τους ζητείται, δηλαδή να καταγράψουν τους κινδύνους που αντιμετωπίζουν τα παιδιά κατά τη χρήση του διαδικτύου με τη μορφή ενός καταλόγου. Θα πρέπει επίσης να φαίνεται ότι οι μαθητές έχουν κατανοήσει το σκοπό για τον οποίο παράγεται η λίστα. Στην προκειμένη περίπτωση ο σκοπός είναι η ενημέρωση των συμμαθητών τους.

ΘΕΜΑ 7

ΖΕΥΓΑΡΩΤΑ ΚΑΙ ΟΜΑΔΙΚΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ

Το σπασμένο τηλέφωνο

Τα παιδιά κάθονται το ένα πλάι στ' άλλο. Το πρώτο παιδί από δεξιά σκύβει και λέει στ' αυτί του διπλανού του μια λέξη πολυσύλλαβη και δύσκολη ή ασυνήθιστη: σιδηρόδρομος, σκουληκομυρμηγκότρυπα, σαρανταποδαρούσα, τραπεζοκαρεκλομαζώχτρα, οπωροπαντολαχανοπωλείο ... Το παιδί που άκουσε τη λέξη, σκύβει και τη λέει μυστικά στο αυτί του διπλανού του κι εκείνος παραδίπλα ως τον τελευταίο.

Επειδή η λέξη είναι μεγάλη και δύσκολη, τα παιδιά δεν καταφέρνουν να την πιάσουν ολόκληρη. Γι' αυτό την επαναλαμβάνουν στον πλαϊνό τους έτσι όπως την άρπαξε το αυτί τους. Γίνεται παραφθορά της λέξης σε τέτοιο βαθμό, που, όταν το τελευταίο παιδί τη φωνάζει δυνατά, κανείς δεν την αναγνωρίζει. Τα παιδιά γελάνε και λένε πως το τηλέφωνο ήταν «σπασμένο».

Γιάντες

Τα παιδιά παίρνουν το κοκαλάκι της κότας που είναι μπροστά στο στήθος της και έχει σχήμα διχαλωτό (Υ). Καθένα από τα δύο παιδιά κρατάει από μια άκρη του. Το σπάζουν λέγοντας τη λέξη «γιάντες», δηλαδή στοίχημα. Από τη στιγμή αυτή και ύστερα δεν πρέπει να πάρουν από το χέρι του άλλου οτιδήποτε χωρίς να πουν τη φράση «το θυμάμαι» ή «γιάντες», να δηλώσουν δηλαδή ότι θυμούνται το στοίχημα. Όποιο από τα δύο παιδιά χάσει πρέπει να δώσει στο άλλο αυτό που έβαλαν στοίχημα.

Το κορόιδο

Δύο παιδιά στέκονται αντικριστά και πετούν το ένα στο άλλο μία μπάλα. Ανάμεσά τους βρίσκεται ένα ακόμη παιδί που είναι το «κορόιδο» και προσπαθεί να πιάσει την μπάλα που πετάνε τα δύο παιδιά. Αν την πιάσει, παίρνει τη θέση του παιδιού που έριξε την μπάλα και έχασε. Το παιδί που έχασε την μπάλα γίνεται τώρα το «κορόιδο».

Μπιζζ!

Τα παιδιά βάζουν κλήρο για να δουν ποιος θα τα φυλάει. Εκείνος που θα του πέσει ο κλήρος κάθεται σ' ένα σκαμνί ή στέκει σκυφτός και βάζει το δεξί του χέρι κάτω από την αριστερή του μασχάλη, κρατώντας την παλάμη ανοιχτή προς τα επάνω, ενώ με το αριστερό του χέρι κρατάει κλειστά τα μάτια του. Οι άλλοι παίκτες στέκονται στα αριστερά του και

ένας από αυτούς τον πλησιάζει και του χτυπάει την ανοιχτή παλάμη. Ύστερα απομακρύνεται τρέχοντας μαζί με τους άλλους. Όλοι χοροπηδούν γύρω του και στριφογυρίζουν το δάχτυλό τους φωνάζοντας: «Μπιζζ!» όπως κάνει η μέλισσα. Αυτός που τα φυλάει πρέπει να μαντέψει ποιος τον χτύπησε. Αν ανακαλύψει ποιος είναι, του δίνει τη θέση του. Αν δεν τον βρει, το παιχνίδι συνεχίζεται κατά τον ίδιο τρόπο.

Μαρούλα Κλιάφα & Ζωή Βαλάση, Ας παίξουμε πάλι, εκδ. Κέδρος, Αθήνα, 1988

Γεωργία Ταρσούλη, Τα παιχνίδια μας, εκδ. ΟΕΔΒ, Αθήνα 1989

<http://www.thrakiki.gr/pehnia.htm> (διασκευή)

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

1. Αριθμήστε τα γεγονότα με τη σειρά που έγιναν.

- _____ Τα παιδιά χοροπηδούν.
- _____ Μαντεύει ποιος τον χτύπησε.
- _____ Όλα τα παιδιά φωνάζουν «Μπιζζ!»
- _____ Ένας παίχτης τού χτυπάει την παλάμη.
- _____ Αν τον βρει, αλλάζουν ρόλους.
- _____ Το παιδί έχει την παλάμη ανοικτή προς τα επάνω.

2. Γιατί τα παιδιά γελάνε όταν παίζουν το παιχνίδι «το σπασμένο τηλέφωνο»;

---

3. Κάποια από τα παραπάνω παιχνίδια είναι ζευγαρωτά, ενώ άλλα είναι ομαδικά. Αντιστοιχίστε όπως ταιριάζει.

- το σπασμένο τηλέφωνο •
- γιάντες •
- το κορόιδο •
- μπιζζ! •
- ζευγαρωτό παιχνίδι
- ομαδικό παιχνίδι

4. Ο Νικόλαος Γύζης ζωγράφισε το πορτρέτο ενός κοριτσιού. Ονόμασε τον πίνακα «Γιάντες».

Ποια συναισθήματα νομίζετε ότι αισθάνεται το κορίτσι του πίνακα; Κατά τη γνώμη σας, πώς συνδέεται η έκφραση του προσώπου του κοριτσιού με το παιχνίδι Γιάντες;

Νικόλαος Γύζης, Γιάντες (1878). Λάδι σε μουσαμά, [Εθνική Πινακοθήκη](#), Αθήνα

5. Περιγράψε ένα παιχνίδι που έπαιξες με τους φίλους σου και έχασες. Γράψε ποιο ήταν το παιχνίδι και ποιοι ήταν οι κανόνες του, πότε και πού παίζατε, ποιοι συμμετείχατε σε αυτό και γιατί έχασες. Να αναφέρεις επίσης πώς αισθάνθηκες όταν έχασες και γιατί.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

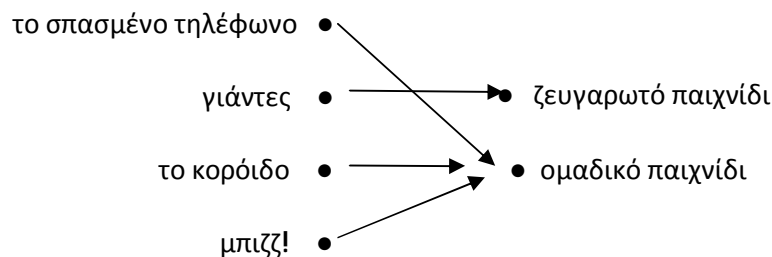
1. Αριθμήστε τα γεγονότα με τη σειρά που έγιναν.

- 3 Τα παιδιά χοροπηδούν.
- 5 Μαντεύει ποιος τον χτύπησε.
- 4 Όλα τα παιδιά φωνάζουν «Μπιζζ!»
- 2 Ένας παίχτης τού χτυπάει την παλάμη.
- 6 Αν τον βρει, αλλάζουν ρόλους.
- 1 Το παιδί έχει την παλάμη ανοικτή προς τα επάνω.

2. Γιατί τα παιδιά γελάνε όταν παίζουν το παιχνίδι «το σπασμένο τηλέφωνο»;

Καθώς τα παιδιά επαναλαμβάνουν το ένα στο άλλο τη λέξη που είπε ο προηγούμενος, αυτή αλλάζει εντελώς. Όταν λοιπόν το τελευταίο παιδί φωνάζει δυνατά τη λέξη, κανείς δεν την αναγνωρίζει. Η παραφθορά της αρχικής λέξης προκαλεί γέλιο στα παιδιά.

3. Κάποια από τα παραπάνω παιχνίδια είναι ζευγαρωτά, ενώ άλλα είναι ομαδικά. Αντιστοιχίστε όπως ταιριάζει.

4. Ο Νικόλαος Γύζης ζωγράφισε το πορτρέτο ενός κοριτσιού και έδωσε στον πίνακα τον τίτλο «Γιάντες».

Ποια συναισθήματα νομίζετε ότι αισθάνεται το κορίτσι του πίνακα; Κατά τη γνώμη σας, πώς συνδέεται η έκφραση του προσώπου του κοριτσιού με το παιχνίδι Γιάντες;

Η έκφραση του προσώπου του κοριτσιού, η κλίση του κεφαλιού του, το υγρό του βλέμμα και τα χαμηλωμένα του μάτια αποτελούν ενδείξεις που αναμένεται ότι θα οδηγήσουν τους μαθητές στην υπόθεση ότι το κορίτσι μπορεί να αισθάνεται λύπη, στενοχώρια, θλίψη και απογοήτευση.

Νικόλαος Γύζης, Γιάντες (1878). Λάδι σε μουσαμά, [Εθνική Πινακοθήκη](#), Αθήνα

Το όνομα του πίνακα «Γιάντες» ίσως οδηγήσει τους μαθητές να εικάσουν ότι το κορίτσι αισθάνεται έτσι επειδή έχασε στο παιχνίδι. Κάθε άλλη τεκμηριωμένη απάντηση θα θεωρηθεί αποδεκτή.

5. Περιγράψε ένα παιχνίδι που έπαιξες με τους φίλους σου και έχασες. Γράψε ποιο ήταν το παιχνίδι και ποιοι ήταν οι κανόνες του, πότε και πού παίζατε, ποιοι συμμετείχατε σε αυτό και γιατί έχασες. Να αναφέρεις επίσης πώς αισθάνθηκες όταν έχασες και γιατί.

Οι μαθητές θέτουν το παιχνίδι στο χωροχρονικό του πλαίσιο, αναφέρουν το όνομά του και εξηγούν τους κανόνες του. Γράφουν ποια πρόσωπα συμμετείχαν στο παιχνίδι και με ποιους ρόλους. Περιγράφουν τις φάσεις εξέλιξής του και εξηγούν από τη δική τους σκοπιά πώς οδηγήθηκαν στην ήττα. Ως συμμετέχοντες στο παιχνίδι, οι μαθητές αναμένεται να χρησιμοποιήσουν πρώτο ρηματικό πρόσωπο. Για την αναδιήγηση του παιχνιδιού χρησιμοποιούν ρήματα δράσης και για τη σηματοδότηση της χρονικής διαδοχής των γεγονότων χρονικά επιρρήματα. Έχει σημασία να αναδιηγηθούν τα γεγονότα με λογική συνοχή και να επιλέξουν εκείνα που οδήγησαν στην ήττα. Τέλος, πρέπει να ανακαλέσουν τα συναισθήματα που τους προκάλεσε η έκβαση του παιχνιδιού.

ΘΕΜΑ 8

Η ΑΣΤΡΑΔΕΝΗ

Σήμερα είναι σπουδαία μέρα για μένα. Θα πάω στο καινούριο σχολείο, στο αθηναϊκό. Πρέπει να είναι καταπληκτικό. Δεν μπορεί τόσα παιδιά να μην πηγαίνουν σε ωραίο σχολείο. Τι Αθήνα θα ήταν τότε!...

Στη Σύμη το σχολείο μας είναι πέτρινο, από πέτρα πελεκητή. Με κεραμιδένια στέγη. Έχει και αέτωμα*, τρίγωνο με σχέδιο στρογγυλό στη μέση. Στην πόρτα –την έξω– τη σιδερένια με τα σχέδια, έχει μια σκαλιστή πέτρα που γράφει «Αυγούστου 31, του 1876». Τόσο παλιό είναι. Αφού δεν έχει πια τα ψηφιδωτά του στις αυλές. Φαγώθηκαν απ' τα πόδια των παιδιών. Τόσα παιδιά... τόσα χρόνια... τι να σου κάνουν τα βοτσαλάκια... λιώσανε...

Έχουμε φτιάξει, όμως, παρτέρια γύρω γύρω και φυτεύει κάθε τάξη το δικό της. Κι επειδή είναι πολύς ο κήπος και μεγάλα τα παρτέρια, τα χωρίζουμε και παίρνει κάθε ομάδα ένα κομματάκι. Τον Μάιο θ' ανθίσουν. Εγώ όμως δε θα τα δω. Γιατί πια μένω στην Αθήνα. Άι στο καλό, τι μου 'ρθε;... Σιγά μη βάλω και τα κλάματα... που δε θα δω τα μοσχομπίτζελα του σχολείου ανθισμένα... Σιγά!... Να δεις που το σχολείο της Αθήνας θα έχει χιλιάδες λουλούδια. Τα πιο ωραία και τα πιο περίεργα που υπάρχουν...

Η μάνα μου μου χτένισε τα μαλλιά. Χωρίστρα στη μέση και δυο όμοιες πλεξούδες. Με κοκαλάκι κόκκινο στην άκρη. Η ποδιά μου, πλυμένη, σιδερωμένη κι ο γιακάς στη θέση του. Η τσάντα μου, το κουλούρι μου... όλα έτοιμα. Η σάκα μου είναι κόκκινη, γαλανή και άσπρη. Άσπρη είναι μια τσέπη που έχει μπροστά. Μου την είχε αγοράσει η Μαρία, η φίλη μας που μένει στο δεύτερο πάτωμα.

Ο πατέρας ψάχτηκε να βεβαιωθεί ότι έχει το χαρτί του σχολείου της Σύμης. Αργεί η Μαρία. Άντε κι έχω αγωνία...

*αέτωμα: τριγωνικό τμήμα της στέγης ενός κτίσματος

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

1. Γράψτε δίπλα σε κάθε παράγραφο έναν πλαγιότιτλο, που να αναφέρεται με συντομία στο περιεχόμενό της.

Στη Σύμη το σχολείο μας είναι πέτρινο, από πέτρα πελεκητή. Με κεραμιδένια στέγη. Έχει και αέτωμα, τρίγωνο με σχέδιο στρογγυλό στη μέση. Στην πόρτα –την έξω– τη σιδερένια με τα σχέδια, έχει μια σκαλιστή πέτρα που γράφει «Αυγούστου 31, του 1876». Τόσο παλιό είναι. Αφού δεν έχει πια τα ψηφιδωτά του στις αυλές. Φαγώθηκαν απ' τα πόδια των παιδιών. Τόσα παιδιά... τόσα χρόνια... τι να σου κάνουν τα βοτσαλάκια... λιώσανε...

Η μάνα μου μου χτένισε τα μαλλιά. Χωρίστρα στη μέση και δυο όμοιες πλεξούδες. Με κοκαλάκι κόκκινο στην άκρη. Η ποδιά μου, πλυμένη, σιδερωμένη κι ο γιακάς στη θέση του. Η τσάντα μου, το κουλούρι μου... όλα έτοιμα. Η σάκα μου είναι κόκκινη, γαλανή και άσπρη. Άσπρη είναι μια τσέπη που έχει μπροστά. Μου την είχε αγοράσει η Μαρία, η φίλη μας που μένει στο δεύτερο πάτωμα.

2. «Ο πατέρας ψάχτηκε να βεβαιωθεί ότι έχει το χαρτί του σχολείου της Σύμης. Αργεί η Μαρία. Άντε κι έχω αγωνία...» Ποια άλλα συναισθήματα ένιωθε, κατά τη γνώμη σας, η Ασπραδενή εκείνο το πρωί; Δικαιολογήστε την άποψή σας.

---

3. Μεγαλώστε τις προτάσεις με βάση το κείμενο έτσι ώστε να δείχνουν:

α) σκοπό:

Κάθε τάξη έχει πάρει ένα κομματάκι του κήπου _____

β) αιτία:

Σήμερα είναι σπουδαία μέρα για την Ασπραδενή _____

---

4. Στην εικόνα βλέπουμε κάποια παιδιά που παίζουν στη Σύμη τα χρόνια που ζούσε εκεί η Ασπραδενή. Με βάση το κείμενο, βρείτε ποια παιχνίδια έπαιζαν τα παιδιά στη Σύμη τα χρόνια της Ασπραδενής. Ποια παιχνίδια παίζουν τα παιδιά στην Αθήνα σήμερα; Συμπληρώστε τον πίνακα.

<http://www.slideshare.net/alexggr/ss-15548790>

Εμείς, τα παιδιά, παίζαμε στην αυλή, αν ήταν καλός καιρός. Αλλιώς, καθόμαστε πάνω στο κρεβάτι, στην κουζίνα που 'χει ζέστη, δίπλα στις μανάδες μας. Και τα δυο μ' αρέσανε. Στις αυλές παίζαμε το κουτσό ή τ' αγάλματα ή τις κυρίες. Στην κουζίνα παίζαμε μαμά και παιδιά ή σχολείο. Είχε κι αυτό το γούστο του, γιατί, ενώ

έπαιζες, άκουγες και τις μανάδες να κουβεντιάζουνε καθώς δουλεύανε.

Ευγενία Φακίνου, Η Ασπραδενή, εκδ. Κέδρος, Αθήνα, 1987 (διασκευή)

Ομαδικά παιχνίδια στη Σύμη	Ομαδικά παιχνίδια στην Αθήνα
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

5. Πώς φαντάζεστε ότι ήταν το σχολείο της Ασπραδενής στην Αθήνα; Περιγράψτε με λεπτομέρειες την εξωτερική εμφάνιση και το προαύλιο του σχολείου. Πώς ήταν στο εσωτερικό του; Με ποιες δραστηριότητες ασχολούνταν οι μαθητές μέσα σε αυτό;

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

1. Γράψτε δίπλα σε κάθε παράγραφο έναν πλαγιότιτλο, που να αναφέρεται με συντομία στο περιεχόμενό της.

Το παλιό σχολείο στη Σύμη

Στη Σύμη το σχολείο μας είναι πέτρινο, από πέτρα πελεκητή. Με κεραμιδένια στέγη. Έχει και αέτωμα, τρίγωνο με σχέδιο στρογγυλό στη μέση. Στην πόρτα –την έξω– τη σιδερένια με τα σχέδια, έχει μια σκαλιστή πέτρα που γράφει «Αυγούστου 31, του 1876». Τόσο παλιό είναι. Αφού δεν έχει πια τα ψηφιδωτά του στις αυλές. Φαγώθηκαν απ' τα πόδια των παιδιών. Τόσα παιδιά... τόσα χρόνια... τι να σου κάνουν τα βοτσαλάκια... λιώσανε...

Έτοιμη για το σχολείο με τη σάκα στο χέρι!

Η μάνα μου μου χτένισε τα μαλλιά. Χωρίστρα στη μέση και δυο όμοιες πλεξούδες. Με κοκαλάκι κόκκινο στην άκρη. Η ποδιά μου, πλυμένη, σιδερωμένη κι ο γιακάς στη θέση του. Η τσάντα μου, το κουλούρι μου... όλα έτοιμα. Η σάκα μου είναι κόκκινη, γαλανή και άσπρη. Άσπρη είναι μια τσέπη που έχει μπροστά. Μου την είχε αγοράσει η Μαρία, η φίλη μας που μένει στο δεύτερο πάτωμα.

2. «Ο πατέρας ψάχτηκε να βεβαιωθεί ότι έχει το χαρτί του σχολείου της Σύμης. Αργεί η Μαρία. Άντε κι έχω αγωνία...» Ποια άλλα συναισθήματα ένιωθε, κατά τη γνώμη σας, η Ασπραδενή εκείνο το πρωί; Δικαιολογήστε την άποψή σας.

Εκείνο το πρωί η Ασπραδενή, εκτός από αγωνία, ένιωθε άγχος για την πρώτη της ημέρα στο νέο σχολείο, ανησυχία μήπως αργήσει, συγκίνηση για τη νέα αρχή, αλλά και λύπη για το σχολείο που είχε αφήσει στη Σύμη.

3. Μεγαλώστε τις προτάσεις με βάση το κείμενο έτσι ώστε να δείχνουν:

α) σκοπό:

Κάθε τάξη έχει πάρει ένα κομματάκι του κήπου, για να το φυτέψει με λουλούδια.

β) αιτία:

Σήμερα είναι σπουδαία μέρα για την Ασπραδενή, επειδή θα πάει για πρώτη φορά στο νέο της σχολείο στην Αθήνα.

4. Στην εικόνα βλέπουμε κάποια παιδιά που παίζουν στη Σύμη τα χρόνια που ζούσε εκεί η Ασπραδενή. Με βάση το κείμενο, βρείτε ποια παιχνίδια έπαιζαν τα παιδιά στη Σύμη τα χρόνια της Ασπραδενής. Ποια παιχνίδια παίζουν τα παιδιά στην Αθήνα σήμερα; Συμπληρώστε τον πίνακα.

<http://www.slideshare.net/alexgger/ss-15548790>

Εμείς, τα παιδιά, παίζαμε στην αυλή, αν ήταν καλός καιρός.

Αλλιώς, καθόμαστε πάνω στο κρεβάτι, στην κουζίνα που 'χει ζέστη, δίπλα στις μανάδες μας. Και τα δυο μ' αρέσανε. Στις αυλές παίζαμε το κουτσό ή τ' αγάλματα ή τις κυρίες. Στην κουζίνα παίζαμε μαμά και παιδιά ή σχολείο. Είχε κι

αυτό το γούστο του, γιατί, ενώ έπαιζες, άκουγες και τις μανάδες να κουβεντιάζουνε καθώς δουλεύανε.

Ευγενία Φακίνου, Η Ασπραδενή, εκδ. Κέδρος, Αθήνα, 1987 (διασκευή)

Ομαδικά παιχνίδια στη Σύμη	Ομαδικά παιχνίδια στην Αθήνα
<u>κουτσό</u>	<u>κυνηγητό</u>
<u>αγάλματα</u>	<u>κρυφτό</u>
<u>κυρίες</u>	<u>μήλα</u>
<u>μαμά και παιδιά</u>	<u>σχοινάκι</u>
<u>σχολείο</u>	<u>ποδόσφαιρο</u>

5. Πώς φαντάζεστε ότι ήταν το σχολείο της Ασπραδενής στην Αθήνα; Περιγράψτε με λεπτομέρειες την εξωτερική εμφάνιση και το προαύλιο του σχολείου. Πώς ήταν στο εσωτερικό του; Με ποιες δραστηριότητες ασχολούνταν οι μαθητές μέσα σε αυτό;

Οι μαθητές θα περιγράψουν την εξωτερική εικόνα του κτίσματος και του προαυλίου και θα σκεφτούν στοιχεία που τραβούν την προσοχή (μέγεθος και ύψος, υλικά κατασκευής, χρώματα, περίφραξη, ύπαρξη κήπου, αθλητικές εγκαταστάσεις κτλ.). Θα περιγράψουν την εσωτερική διαρρύθμιση του σχολείου (αίθουσες, σκάλες, παράθυρα κτλ.) και θα φανταστούν πιθανές δραστηριότητες των μαθητών μέσα σε αυτό. Καθώς πρόκειται για περιγραφή, αναμένεται να χρησιμοποιήσουν χρόνο ενεστώτα και να αποδώσουν τις λεπτομέρειες του κτίσματος με τη χρήση επιθέτων και μετοχών που θα δώσουν στην περιγραφή ακρίβεια και παραστατικότητα.

ΘΕΜΑ 9

Η ΘΑΛΑΣΣΑ

Μου το 'λεγε εμένα και μου το ξανάλεγε ο μακαρίτης ο πατέρας μου:

– Μακριά, γιε μου, από τη θάλασσα κι απ' τα καλά της. Δεν έχει μπέσα αυτή. Εκεί που σε καλοπιάνει με τις μπουνάτσες της, εκεί σηκώνει ξαφνικά βουνά τα κύματά της να σε τραβήξει στη σκοτεινή αγκαλιά της για πάντα, άψυχο κουφάρι στο υγρό της βασίλειο. Εσύ να κοιτάξεις να βρεις μια στεριανή τέχνη, καλή και σίγουρη.

Πάππου προς πάππου ναυτικός ο πατέρας μου, ξόδεψε τη ζωή του στα καράβια, ώσπου τον πήρε κι αυτόν στην αγκαλιά της η άπιστη και ησύχασε. Αλλά κι οι άλλοι ναυτικοί, ακόμα κι οι караβοκυραίοι, χίλιες φορές ναυαγισμένοι στα πέλαγα κι άλλες τόσες γλιτωμένοι απ' τον τάφο τον υγρό, όλοι τους τα ίδια μου λέγανε:

– Μακριά, παιδί μου, από τη θάλασσα...

Όμως, τις συμβουλές τους τις είχανε μόνο για μένα, αφού αυτοί με την πρώτη ευκαιρία ξεχνούσαν τις φουρτούνες και τα ναυάγια και ξαναμπαρκάριζαν.

– Μυστήριο πράγμα, έλεγα μέσα μου. Δε βλέπουν την ώρα να φύγουν! Λες και η θάλασσα τους έχει κάνει μάγια.

Με τούτα και με κείνα περνούσαν οι μέρες κι οι μήνες, τα χρόνια της παιδικής ανεμελιάς, όλο κολύμπι και παιχνίδι. Πού με έβρισκες πού με έχανες, για κολύμπι στα γαλάζια νερά και βουτιές με τους φίλους. Κι εκείνη, η θάλασσα, δεν έχανε ευκαιρία: όλο με χάιδευε και με γλυκοφιλούσε. Μύριους ψιθύρους έφερναν τα κύματα στ' αυτιά μου για λιμάνια και χώρες μακρινές και για περιπέτειες ανείπωτες, που δε βάνει ο νους του ανθρώπου.

Ανδρέας Καρκαβίτσας, Η θάλασσα, διασκευή: Κώστας Πούλος, εικονογράφηση: Έφη Λαδά, εκδ. Παπαδόπουλος, Αθήνα, 2000 (απόσπασμα)

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

1. Υπογραμμίστε τη σωστή σημασία των λέξεων σύμφωνα με το κείμενο.

ανείπωτες	αυτές που δεν παρουσιάζουν ενδιαφέρον αυτές που δεν μπορούν να εκφραστούν με λόγια αυτές που δεν γίνονται κατανοητές
κουφάρι	νεκρό σώμα σκληρό πέτρωμα τυλιγμένο νήμα

2. Με βάση το κείμενο, κυκλώστε τη σωστή σημασία των φράσεων.

πάππου προς πάππου

α) τα πανάρχαια χρόνια β) από τη γέννησή του γ) από γενιά σε γενιά

πού με έβρισκες πού με έχανες

α) αραιά και πού β) πολύ τακτικά γ) πού και πού

3. Γιατί, σύμφωνα με το κείμενο, ο πατέρας του αφηγητή τον συμβούλεψε: «Εσύ να κοιτάξεις να βρεις μια στεριανή τέχνη, καλή και σίγουρη»;

---

4. Στις παρακάτω εικόνες η εικονογράφος δίνει στη θάλασσα τη μορφή μιας γυναίκας με δύο διαφορετικούς τρόπους.

*Η θάλασσα τον τράβηξε
στη σκοτεινή αγκαλιά της για πάντα.*

Η θάλασσα του έκανε μάγια.

Γράψτε με δικά σας λόγια τι σημαίνει καθεμία από τις παρακάτω φράσεις σύμφωνα με τις εικόνες και τις λεζάντες τους.

Η θάλασσα τον τράβηξε στη σκοτεινή αγκαλιά της για πάντα.

Η θάλασσα του είχε κάνει μάγια.

---

5. Ο αφηγητής της ιστορίας μας έγινε τελικά ναυτικός και ταξίδεψε σε χώρες μακρινές. Όπως φαίνεται στην εικόνα, σε ένα από τα ταξίδια του έπεσε σε θαλασσοταραχή και κινδύνεψε να πνιγεί. Αφηγηθείτε την περιπέτειά του. Γράψτε τις δυσκολίες που αντιμετώπισε και πώς κατάφερε τελικά να σωθεί.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

1. Υπογραμμίστε τη σωστή σημασία των λέξεων σύμφωνα με το κείμενο.

ανείπωτες	αυτές που δεν παρουσιάζουν ενδιαφέρον <u>αυτές που δεν μπορούν να εκφραστούν με λόγια</u> αυτές που δεν γίνονται κατανοητές
κουφάρι	<u>νεκρό σώμα</u> σκληρό πέτρωμα τυλιγμένο νήμα

2. Με βάση το κείμενο, κυκλώστε τη σωστή σημασία των φράσεων.

πάππου προς πάππου

α) από τα πανάρχαια χρόνια β) από τη γέννησή του γ) από γενιά σε γενιά

πού με έβρισκες πού με έχανες

α) αραιά και πού β) πολύ τακτικά γ) πού και πού

3. Γιατί, σύμφωνα με το κείμενο, ο πατέρας του αφηγητή τον συμβούλεψε: «Εσύ να κοιτάξεις να βρεις μια στεριανή τέχνη, καλή και σίγουρη»;

Ο πατέρας του του έδωσε αυτή τη συμβουλή, γιατί, καθώς ήταν κι ο ίδιος ναυτικός, γνώριζε ότι το επάγγελμα αυτό ήταν πολύ κοπιαστικό, επικίνδυνο και απρόβλεπτο.

4. Στις παρακάτω εικόνες η εικονογράφος δίνει στη θάλασσα τη μορφή μιας γυναίκας με δύο διαφορετικούς τρόπους.

*Η θάλασσα τον τράβηξε
στη σκοτεινή αγκαλιά της για πάντα.*

Η θάλασσα του έκανε μάγια.

Γράψτε με δικά σας λόγια τι σημαίνει καθεμία από τις παρακάτω φράσεις σύμφωνα με τις εικόνες και τις λεζάντες τους.

Η θάλασσα τον τράβηξε στη σκοτεινή αγκαλιά της για πάντα.

→ Η θάλασσα τον έπνιξε/τον πήρε στο βυθό της.

Η θάλασσα του είχε κάνει μάγια.

→ Η θάλασσα τον γοήτευσε/τον σαγήνεψε/τον ξελόγιασε.

5. Ο αφηγητής της ιστορίας μας έγινε τελικά ναυτικός και ταξίδεψε σε χώρες μακρινές. Όπως φαίνεται στην εικόνα, σε ένα από τα ταξίδια του έπεσε σε θαλασσοταραχή και κινδύνεψε να πνιγεί. Αφηγηθείτε την περιπέτειά του. Γράψτε τις δυσκολίες που αντιμετώπισε και πώς κατάφερε τελικά να σωθεί.

Οι μαθητές θα αφηγηθούν την περιπέτεια του ναυτικού στη θάλασσα. Θα περιγράψουν τη θαλασσοταραχή με ζωντάνια και παραστατικότητα. Αξιολογείται θετικά αν καταφέρουν να αποδώσουν την ένταση της προσπάθειας και να μεταδώσουν την αγωνία του ήρωα κατά τη διάρκεια της περιπέτειάς του. Θα αναφερθούν στις ενέργειες του πληρώματος, οι οποίες οδήγησαν στην τελική έκβαση. Ως προς τη μορφή, καθώς πρόκειται για αφήγηση, αναμένεται να

χρησιμοποιήσουν υποτακτική σύνταξη (χρονικές και αιτιολογικές προτάσεις) και παρελθοντικούς χρόνους (αόριστο και παρατατικό). Για την εναργέστερη αφήγηση της προσπάθειας του ήρωα στη θάλασσα, οι μαθητές θα χρησιμοποιήσουν ρήματα δράσης. Η διαδοχή των γεγονότων θα δηλωθεί με κατάλληλους κειμενικούς δείκτες.

ΘΕΜΑ 10

Ο ΔΑΜΩΝ ΚΑΙ Ο ΦΙΝΤΙΑΣ

Στου Πέτρου το σχολείο άρχισαν πάλι τα μαθήματα και τώρα δεν απουσιάζει σχεδόν κανένα παιδί, γιατί, αν λείψει, χάνει το ΣΥΣΣΙΤΙΟ. Κάθε μεσημέρι καταφτάνει ένα κάρο και ξεφορτώνει τον Δάμωνα και τον Φιντία. Ο Δάμων και ο Φιντίας είναι δύο καζάνια μαύρα σαν πίσσα που αχνίζουν... Την πρώτη μέρα που τα περίμεναν, κανένα παιδί δεν είχε νου για μάθημα κι ο κύριος Λουκάτος άρχισε να τους διαβάζει κάτι ιστορίες από ένα βιβλίο. «...Στα παλιά τα χρόνια στην αρχαία Αθήνα υπήρχανε δύο αχώριστοι φίλοι. Ο Δάμων κι ο Φιντίας...»

– Έρχονται! Έρχονται! ακούστηκε μια ψιλή φωνούλα από την άκρη της τάξης.

Ήταν ένα μικρό κοριτσάκι που παραμόνευε από τη χαραμάδα της μεγάλης πόρτας και είδε να καταφτάνουν, όχι βέβαια ο Δάμων και ο Φιντίας, αλλά τα καζάνια με το συσσίτιο, που έτσι τους έμεινε το όνομα.

Όλα τα παιδιά βάλανε τα γέλια και πετάχτηκαν από τη θέση τους. Ο κύριος Λουκάτος πήγε αργά και σοβαρά κι άνοιξε διάπλατα την πόρτα. Έξω στεκότανε ένα κάρο φορτωμένο με τα καζάνια. Δύο κυρίες καλοντυμένες και μία κοπέλα με μαύρο πουλόβερ και ξέθωρη γαλάζια φούστα ρωτούσανε ποιος είναι ο δάσκαλος. Γύρω είχε μαζευτεί κόσμος, έτσι όπως μαζεύεται πάντα στη γειτονιά άμα γίνεται κάτι. Δε μιλούσανε, δε λαλούσανε. Μονάχα μία γυναίκα σήκωσε τα δυο της χέρια ψηλά και φώναξε:

– Τα παιδάκια μας θα φάνε!

Οι κυρίες με το κορίτσι μιλούσανε με τον κύριο Λουκάτο. Κάτι άνθρωποι ξεφόρτωναν τα καζάνια, τα βάλαν μέσα στο σχολείο κι ύστερα ο δάσκαλος γύρισε στα παιδιά και τους είπε με ύφος επίσημο, λες κι έβγαζε λόγο για την Εθνική γιορτή:

– Πάρτε τα κουτιά σας και μπείτε στη σειρά. Αρχίζει το συσσίτιο.

Άλκη Ζέη, Ο μεγάλος περίπατος του Πέτρου, εκδ. Κέδρος, Αθήνα, 1981 (απόσπασμα)

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

1. Αριθμήστε τα γεγονότα με βάση τη σειρά που έγιναν.

- ___ Όλη η γειτονιά μαζεύτηκε γύρω από το σχολείο.
- ___ Ο δάσκαλος διάβασε στα παιδιά ένα βιβλίο.
- ___ Τα καζάνια ξεφορτώθηκαν μέσα στο σχολείο.
- ___ Ο κύριος Λουκάτος κάλεσε τα παιδιά να έρθουν για το συσσίτιο.
- ___ Ένα κορίτσι τούς ειδοποίησε ότι έρχονται τα καζάνια με το συσσίτιο.

2. Απαντήστε στις ερωτήσεις.

α) Τι είναι το συσσίτιο;

β) Γιατί στο σχολείο του Πέτρου δεν απουσιάζει κανένα παιδί από το μάθημα;

---

3. Ξαναγράψτε το κείμενο μετατρέποντας τα ρήματα από το παρελθόν στο παρόν.

Τα παιδιά βάλανε τα γέλια και πετάχτηκαν από τη θέση τους. Ο κύριος Λουκάτος πήγε αργά και σοβαρά κι άνοιξε διάπλατα την πόρτα. Έξω στεκότανε ένα κάρο φορτωμένο με τα καζάνια.

Τα παιδιά βάζουν _____
_____
_____

4. Το παρακάτω κείμενο βρίσκεται στο οπισθόφυλλο του βιβλίου «Ο μεγάλος περίπατος του Πέτρου»:

27 Οκτωβρίου 1940

Θα τη θυμάται αυτή τη μέρα ο Πέτρος, γιατί πέθανε το τριζόνι του. Θα τη θυμάται, γιατί την επομένη ακούει τη φωνή της μητέρας του να λέει: «Σήκω... έγινε πόλεμος. Δεν ακούς τις σειρήνες;» Όταν οι Ιταλοί έφτασαν στο κατώφλι της Ελλάδας, ο Πέτρος ήταν εννιά χρονών, είχε μια χελώνα για κατοικίδιο, αγαπούσε με πάθος τις αμερικάνικες ταινίες και γνώριζε τον πόλεμο μόνο μέσα από τα βιβλία. Τώρα όμως τον βιώνει κάθε μέρα μαζί με τους γονείς του, τον παπού του και τη μεγαλύτερη αδελφή του, την Αντιγόνη, αρχίζοντας ένα μεγάλο περίπατο –μια βόλτα στην Αθήνα της Κατοχής στα δύσκολα εκείνα χρόνια της πείνας, των συσσιτίων, του φόβου, των διωγμών. Ο Πέτρος με την αδελφή του και τους φίλους του δε διστάζει να πάρει μέρος στην Αντίσταση σαμποτάροντας γερμανικά οχήματα, γράφοντας στους τοίχους «ΠΕΙΝΑΜΕ! ΔΩΣΤΕ ΜΑΣ ΝΑ ΦΑΜΕ» και έχοντας πάντα για σύνθημα ένα τραγούδι που φλογίζει τις καρδιές τους:

«Πάντα μπροστά μας, για μια καινούρια ζωή...»

Παρατηρήστε την εικόνα του εξώφυλλου του βιβλίου.

α) Περιγράψτε την εικόνα του εξώφυλλου του βιβλίου με τη βοήθεια του παραπάνω κειμένου από το οπισθόφυλλο. Μην ξεχάσετε να αναφερθείτε σε στοιχεία όπως: ποιο είναι το πρόσωπο που εικονίζεται, πώς παρουσιάζεται στην εικόνα και γιατί υπάρχουν αεροπλάνα ανάμεσα στα σύννεφα.

β) Η εικονογράφος του βιβλίου Σοφία Ζαραμπούκα έχει χρωματίσει τον ουρανό κόκκινο. Γιατί νομίζετε ότι το έκανε;

---

5. Διαβάζουμε στο κείμενο: «Στα παλιά τα χρόνια στην αρχαία Αθήνα υπήρχανε δύο αχώριστοι φίλοι. Ο Δάμων και ο Φιντίας...» Πώς θα ήθελες να είναι ένας καλός σου φίλος και τι θα έκανες μαζί του; Να αναφερθείς σε στοιχεία του χαρακτήρα του, στα προτερήματά του, στη συμπεριφορά που θέλεις να εκδηλώνει ο φίλος σου απέναντί σου και στις κοινές σας δραστηριότητες.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

1. Αριθμήστε τα γεγονότα με βάση τη σειρά που έγιναν.

- 3 Όλη η γειτονιά μαζεύτηκε γύρω από το σχολείο.
- 1 Ο δάσκαλος διάβασε στα παιδιά ένα βιβλίο.
- 4 Τα καζάνια ξεφορτώθηκαν μέσα στο σχολείο.
- 5 Ο κύριος Λουκάτος κάλεσε τα παιδιά να έρθουν για το συσσίτιο.
- 2 Ένα κορίτσι τους ειδοποίησε ότι έρχονται τα καζάνια με το συσσίτιο.

2. Απαντήστε στις ερωτήσεις.

α) Τι είναι το συσσίτιο;

Το συσσίτιο είναι ένα γεύμα που διανέμεται δωρεάν σε μεγάλο αριθμό άπορων ανθρώπων και σε στρατιώτες.

β) Γιατί στο σχολείο του Πέτρου δεν απουσιάζει κανένα παιδί από το μάθημα;

Στο σχολείο του Πέτρου δεν απουσιάζει κανένα παιδί από το μάθημα, επειδή, αν λείψει, χάνει το συσσίτιο.

3. Ξαναγράψτε το κείμενο μετατρέποντας τα ρήματα από το παρελθόν στο παρόν.

Τα παιδιά βάλανε τα γέλια και πετάχτηκαν από τη θέση τους. Ο κύριος Λουκάτος πήγε αργά και σοβαρά κι άνοιξε διάπλατα την πόρτα. Έξω στεκότανε ένα κάρο φορτωμένο με τα καζάνια.

Τα παιδιά βάζουν τα γέλια και πετάγονται από τη θέση τους. Ο κύριος Λουκάτος πηγαίνει αργά και σοβαρά κι ανοίγει διάπλατα την πόρτα. Έξω στέκεται ένα κάρο φορτωμένο με τα καζάνια.

4. Το παρακάτω κείμενο βρίσκεται στο οπισθόφυλλο του βιβλίου «Ο μεγάλος περίπατος του Πέτρου»:

27 Οκτωβρίου 1940

Θα τη θυμάται αυτή τη μέρα ο Πέτρος, γιατί πέθανε το τριζόνι του. Θα τη θυμάται, γιατί την επομένη ακούει τη φωνή της μητέρας του να λέει: «Σήκω... έγινε πόλεμος. Δεν ακούς τις σειρήνες;» Όταν οι Ιταλοί έφτασαν στο κατώφλι της Ελλάδας, ο Πέτρος ήταν εννιά χρονών, είχε μια χελώνα για κατοικίδιο, αγαπούσε με πάθος τις αμερικάνικες ταινίες και γνώριζε τον πόλεμο μόνο μέσα από τα βιβλία. Τώρα όμως τον βιώνει κάθε μέρα μαζί με τους γονείς του, τον παππού του και τη μεγαλύτερη αδελφή του, την Αντιγόνη, αρχίζοντας ένα μεγάλο περίπατο –μια βόλτα στην Αθήνα της Κατοχής στα δύσκολα εκείνα χρόνια της πείνας, των συσσιτίων, του φόβου, των διωγμών. Ο Πέτρος με την αδελφή του και τους φίλους του δε διστάζει να πάρει μέρος στην Αντίσταση σαμποτάροντας γερμανικά οχήματα, γράφοντας στους τοίχους «ΠΕΙΝΑΜΕ! ΔΩΣΤΕ ΜΑΣ ΝΑ ΦΑΜΕ» και έχοντας πάντα για σύνθημα ένα τραγούδι που φλογίζει τις καρδιές τους:

«Πάντα μπροστά μας, για μια καινούρια ζωή...»

Παρατηρήστε την εικόνα του εξώφυλλου του βιβλίου.

α) Περιγράψτε την εικόνα του εξώφυλλου του βιβλίου με τη βοήθεια του παραπάνω κειμένου από το οπισθόφυλλο. Μην ξεχάσετε να αναφερθείτε σε στοιχεία όπως: ποιο είναι το πρόσωπο που εικονίζεται, πώς παρουσιάζεται στην εικόνα και γιατί υπάρχουν αεροπλάνα ανάμεσα στα σύννεφα.

β) Η εικονογράφος του βιβλίου Σοφία Ζαραμπούκα έχει χρωματίσει τον ουρανό κόκκινο. Γιατί νομίζετε ότι το έκανε;

Οι μαθητές θα πρέπει να αναφέρουν ότι το εικονιζόμενο πρόσωπο είναι ο Πέτρος, να περιγράψουν την εξωτερική του εμφάνιση και να αναφερθούν στην έκφραση του προσώπου του. Αναμένεται να συνδέσουν την ύπαρξη αεροπλάνων με τον πόλεμο και την Κατοχή της Αθήνας από τους Γερμανούς. Το κόκκινο χρώμα του ουρανού θα μπορούσε να παραπέμπει στο αίμα των θυμάτων του πολέμου. Εναλλακτικές ερμηνείες του χρώματος του ουρανού θα μπορούσαν να γίνουν αποδεκτές, εφόσον τεκμηριώνονται.

5. Διαβάζουμε στο κείμενο: «Στα παλιά τα χρόνια στην αρχαία Αθήνα υπήρχανε δύο αχώριστοι φίλοι. Ο Δάμων και ο Φιντίας...» Πώς θα ήθελες να είναι ένας καλός σου φίλος και τι θα έκανες μαζί του; Να αναφερθείς σε στοιχεία του χαρακτήρα του, στα προτερήματά του, στη συμπεριφορά που θέλεις να εκδηλώνει ο φίλος σου απέναντί σου και στις κοινές σας δραστηριότητες.

Ως προς το περιεχόμενο, οι μαθητές θα μπορούσαν να αναφερθούν στα εξής σημεία: ποιο είναι το πρόσωπο, ποια η ηλικία του και ποια η σχέση τους μαζί του. Θα αναπτύξουν επίσης στοιχεία του χαρακτήρα του με έμφαση στα προτερήματα που επιθυμούν να έχει ο φίλος τους. Θα αναφερθούν στη συμπεριφορά που θέλουν να εκδηλώνει ο φίλος τους απέναντί τους και στις από κοινού δραστηριότητές τους. Ως προς τη μορφή, οι μαθητές θα γράψουν σε ελεύθερο λόγο τις σκέψεις τους. Για την περιγραφή των χαρακτηριστικών του φίλου τους θα χρησιμοποιήσουν ενεστώτα και για μεγαλύτερη ζωντάνια πρώτο ρηματικό πρόσωπο. Αξιολογείται θετικά η χρήση κατάλληλων επιθέτων και μετοχών για την απόδοση των ιδιοτήτων και των χαρακτηριστικών ενός καλού φίλου τους.